

Bijlage. Inbreng en opbrengsten City Deal Gezonde en Duurzame Voedselomgeving voor Arnhem

De ambitie van deze City Deal is om de voedselomgeving in 2030 overwegend gezond en duurzaam te maken, met name in kwetsbare wijken en rond scholen, in openbare gebouwen, in supermarkten, catering en horeca. De City Deal heeft als overkoepelend doel de transitie naar een gezond en duurzaam voedselsysteem te versnellen. Concreet betekent dat een verschuiving in de consumptie van eiwit naar minimaal 50% plantaardig in 2030, op weg naar 60% in 2040 en een verschuiving in het dagelijkse menu naar meer producten binnen de Schijf van Vijf.

Uit het overkoepelend doel zijn de volgende vijf subdoelen van afgeleid:

1) Ontwikkelen en implementeren van instrumenten om de voedselomgeving gezonder en duurzamer in te richten. Werklijn I: Fysieke voedselomgeving. Realiseren van een gezonde en duurzame voedselomgeving o.a. door meer diversiteit en een gezonder en duurzamer aanbod in het straatbeeld, en bij voedselaanbieders (winkels, horeca en kantines).

2) Gezonde en toekomstbestendige voedselcultuur en -routines. Werklijn II: Sociale voedselomgeving. Realiseren van stapsgewijze veranderingen naar een gezonde en duurzame eetcultuur en gezonde en duurzame voedselroutines conform de adviezen van de Gezondheidsraad en de Schijf van Vijf van het Voedingscentrum. Centraal staan doelgroepen die hun routines ter discussie (willen) stellen door levensgebeurtenissen. Denk aan: kinderen, jongeren, ouders van jonge kinderen en ouderen die net met pensioen gaan.

3) Vergroten van het aandeel lokaal voedsel in het dagelijks menu. Werklijn III: Lokaal voedsel.

Stimuleren van vraag en aanbod van lokaal voedsel, om te komen tot opschaling en de kostprijs te verlagen (voordelen voor producent en consument). Zo kunnen ook lagere inkomensgroepen vers en duurzaam geproduceerd voedsel uit de buurt of regio kopen.

4) Doorontwikkeling van een effectief netwerk voor de transitie naar een gezonde en duurzame voedselomgeving en bijpassend eetgedrag.

Systematisch leren en samenwerken lokaal binnen steden, tussen steden en met het Rijk en marktpartijen om effectief systeemknelpunten op te lossen.

5) Innovatie versnellen, borgen en verspreiden. Met inzet op kennisdeling en ontwikkelen van instrumenten en aanpakken die goed werken. Dit wordt vastgelegd op een manier dat andere partijen het gemakkelijk kunnen overnemen. Voor verspreiding maken we gebruik van bestaande netwerken en partners zoals de Taskforce Korte Keten, het Voedingscentrum, de VNG, JOGG, Flevo Campus, Platform31 en Loket Gezond Leven.

De eerste 3 doelen zijn inhoudelijk en worden uitgewerkt in drie werklijnen. Doelen 4 en 5 zijn procesmatig en gericht op het vergroten van de impact van de City Deal en het opnemen in structureel beleid/afspraken. Voor een beknopt overzicht van het programma, zie bijlage *Overleg structuur City Deal*.

Voorwaarden en opbrengsten deelname

De City Deal kent drie voorwaarden voor partners om mee te doen:

1. Bestuurlijk commitment; Ondertekening van de dealtekst en het uitdragen van bestuurlijk ambassadeur-schap van de City Deal.
2. Actieve ambtelijke inzet; Van de deelnemende partijen wordt een inzet van ongeveer 2 dagen per maand verwacht voor City Deal werkzaamheden.
3. Financiële bijdrage; City Deals worden gefinancierd via cofinanciering door de deelnemende partijen. Elke stad draagt jaarlijks € 10.000,- bij en per ministerie € 20.000,-.

Opbrengsten en resultaten verschillen per deelnemer, maar in het algemeen geldt:

1. Deelname geeft toegang tot veel kennis over het thema gezonde en duurzame voeding door aansluiting bij een collectief van steden, ministeries (VWS, LNV en BZK) en een aantal kennispartners als het voedingscentrum, JOGG, Taskforce Korte Keten.
2. Lobby: de Citydeal heeft een lobbygroep die gezamenlijke issues in Den Haag en Brussel aankaarten.
3. Kennisdeling en ervaringsuitwisseling.
4. Het gezamenlijk optrekken in en uitvoeren van projecten op verschillende thema's.
5. Door het gezamenlijk opstellen van projectplannen is makkelijker financiering te organiseren.

Focus van Arnhem

Voor Arnhem is het gezien bestaand beleid interessant en logisch om zich te richten op subdoel 1 (Ontwikkelen en implementeren van instrumenten om de voedselomgeving gezonder en duurzamer in te richten) en subdoel 3 (Vergroten van het aandeel lokaal voedsel in het dagelijks menu).

Subdoel 1 heeft als spoor Instrumenten inrichten voedselomgeving, welke bestaat uit de volgende onderdelen:

- Juridisch instrumentarium – voedselwet;
- Meten Voedselomgeving – voedseldrukmeter;
- Weren ongewenste reclame (naar borging);
- Verkenning machtspositie supermarkt;
- Verkenning schoolmaaltijden.

Subdoel 3 heeft als spoor Korte keten met de onderdelen Eiwittransitie en korte keten en Convenant grote werkgevers – (meer biologisch, meer groente, minder vlees en van dichtbij). Dit subdoel en spoor kunnen helpen met de verdere invulling en uitvoering van de visie en uitvoeringsagenda Arnhemse Kost.

Spoor 2 tenslotte is ook interessant, met name het onderdeel verkenning bestaanszekerheid. Binnen de City Deal is onlangs begonnen met een nadere verkenning op dit onderdeel. Het hangt ook af van onze capaciteit of we hier als Arnhem op in willen/kunnen zetten.

Deelname aan deze City Deal draagt bij aan de diverse ambities/doelen uit verschillende beleidsvelden van de gemeente Arnhem, te weten Stadslandbouw/voedsel (de visie/uitvoeringsagenda Arnhemse Kost), Gezondheid (Beleidsplan Gezond en Fit), (Circulaire) Economie (visie/uitvoeringsagenda Circulaire Economie en Detailhandelsbeleid) en mogelijk Bestaanszekerheid. Deelname aan de City Deal vergroot de integrale samenwerking tussen bovengenoemde beleidsvelden.

De City Deal sluit goed aan op de ambities en doelstellingen van de **Arnhemse Kost**: een visie op (stads)landbouw en voedsel 2025-2035 en de uitvoeringsagenda Arnhemse Kost 2025-2026. In de Arnhemse Kost wordt beschreven hoe we de komende jaren werken aan onze centrale missie: een duurzame en gezonde voedselomgeving voor iedere Arnhemmer. Dit doen we aan de hand van vier thema's: stadslandbouw, natuurinclusieve landbouw, de eiwittransitie en duurzame consumptie. Het initiatiefvoorstel geeft invulling aan meerdere missies uit de uitvoeringsagenda Arnhemse Kost, waaronder de missie om bewustwording over het belang van een meer plantaardig eetpatroon te laten groeien onder consumenten, de missie om groei in het plantaardige aanbod in de voedselomgeving te stimuleren en tenslotte de missie om een gezonde keuze in de voedselomgeving makkelijker te maken.

Daarnaast draagt de City Deal bij aan de doelstellingen en ambities van het beleid **Gezond & Fit**, waarin we streven naar een gezonde leefomgeving voor iedereen. Binnen de City Deal werken gemeenten, kennisinstellingen, bedrijven en maatschappelijke organisaties samen aan het gezonder en duurzamer inrichten van de lokale voedselomgeving. Door de gezonde en duurzame keuze de makkelijke keuze te maken – wordt gewerkt aan het voorkomen van overgewicht en leefstijlgerelateerde aandoeningen. De City Deal sluit goed aan bij en is aanvullend op wat we al doen binnen JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst). Ook daar stimuleren we een gezonde

voedselomgeving, met als uitgangspunt: *“Daar waar kinderen spelen, leren en sporten, drinken we water en eten we fruit of groenten”*. Deze aanpak helpt om de gezonde keuze vanzelfsprekend te maken. Samen met GO! (Gezond Onderweg!), de Arnhemse ketenaanpak voor kinderen met overgewicht en obesitas, zorgen deze initiatieven ervoor dat we werken aan alle vormen van preventie. De City Deal richt zich op de fysieke en sociale omgeving (universele preventie), JOGG richt zich meer specifiek op kinderen en jongeren (selectieve preventie), en GO! biedt gerichte ondersteuning aan gezinnen waar al sprake is van overgewicht (geïndiceerde en zorggerelateerde preventie). Door op al deze niveaus in te zetten, versterken de aanpakken elkaar en dragen ze samen bij aan de verbetering van de gezondheid van inwoners.

Tevens draagt de City Deal bij aan de **Uitvoeringsagenda Arnhem Circulair 2024-2026**. Daarin beschrijven we onder andere dat we werken aan een minder voedselverspilling en meer plantaardige eiwitten ten opzichte van dierlijke eiwitten in de horeca. Dit sluit aan op de doelstellingen van de City Deal. De City Deal kan onze inzet hierop versterken. Samen met de Arnhemse horeca zetten we in het project Arnhem Lekker & Groen al hele mooie stappen om het menu in de horeca te verduurzamen. In de City Deal kunnen we onze ervaringen delen, inspiratie op doen en onze aanpak zo verder versterken.